เนื่องในวันผู้อพยพและผู้ลี้ภัยโลก

ขอเชิญร่วมงานเสวนาและกิจกรรม

ต่างศรัทรา ร่วมคุณค่าความเป็นมนุษย์

Different Faiths, Shared Humanity

ร่วมสร้างมุมมองใหม่ต่อผู้ย้ายถิ่นฐานและผู้ลี้ภัย

18 ตุลาคม 2569

11:00 น. เป็นต้นไป

วัดอัครเทวดามีคาแอล สะพานใหม่

St. Michael Church, Saphan Mai

แผนที่สถานที่

ลงทะเบียน

ร่วมเสวนาโดย



บาทหลวงธงชัย ทองรส

คณะธรรมทูตแห่งมารีนิรมล (O.M.I.)

วัดอัครเทวดามีคาแอล สะพานใหม่



พระอาจารย์วิธวินทร์ ฐานรโต

วัดมงคลรัตน์ คลอง12



มูฮัมหมัดเฟาซี แยนา

ประธานฝ่ายองค์กรสัมพันธ์

สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี

ภายในงานพบกับ



เสวนาระหว่าง 3 ศาสนา



อาหารนานาชาติ



การแสดงวัฒนธรรม



กิจกรรมเพ้นท์เล็บและเพ้นท์เฮนน่า

COEUR FOUNDATION

JRS JESUIT REFUGEE SERVICE THAILAND

Caritas Thailand

NCCM

Caritas Bangkok

วันผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัยสากล ครั้งที่ 112

ปีคริสตศักราช 2026

หัวข้อ

“แม้เพียงคนเดียว ของบรรดาเด็กเหล่านี้”

(เทียบ มธ 18:10)

18 ตุลาคม ค.ศ. 2026

ณ วัดอัครเทวดามีคาแอล สะพานใหม่



World Day of Migrants and Refugees

27•IX•2026

“Even just one of these children”

สาส์นของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ที่ 14
เนื่องในวันผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัยสากล ครั้งที่ 112 ปี ค.ศ. 2026
27 กันยายน ค.ศ. 2026
“แม้เพียงคนเดียวของบรรดาเด็กเหล่านี้”
(เทียบ มธ 18:10)

พี่น้องชายหญิงที่รักทั้งหลาย

ในแต่ละปี วันผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัยสากลเชื้อเชิญเราให้หันความสนใจไปยังแง่มุมต่าง ๆ ของปรากฏการณ์การย้ายถิ่นที่มีความซับซ้อน สำหรับวันสำคัญครั้งที่ 112 นี้ มีหัวข้อว่า “แม้เพียงคนเดียวของบรรดาเด็กเหล่านี้” ชวนให้เราหันมาใส่ใจเด็กและเยาวชนที่ต้องเผชิญกับการย้ายถิ่นหรือการหลบหนี การดูแลที่พวกเขาพึงได้รับและพระสัญญาของพระเจ้าที่ว่า “ผู้ใดที่ต้อนรับเด็กเล็กๆ เช่นนี้ในนามของเรา ก็ต้อนรับเรา” (มาระโก 9:37)

ผู้เยาว์ที่พลัดถิ่น: ความเป็นจริงอันซับซ้อนของความเปราะบาง

ผู้เยาว์เป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางที่สุดภายในการเคลื่อนย้ายของผู้คนทั่วโลก พวกเขาคือใบหน้าที่เป็นรูปธรรม ผู้มีเรื่องราวเฉพาะตัว และเรียกร้องต่อมโนธรรมของเรา ทุกปี เด็กและวัยรุ่นหลายล้านคนถูกบังคับให้ละทิ้งบ้านเกิดของตน เนื่องจากสงคราม ความยากจน ความรุนแรง ภัยพิบัติทางสิ่งแวดล้อม และโศกนาฏกรรมอื่นๆ ...น่าเศร้าที่จำนวนของพวกเขายังคงเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การเมือง และการทหารของหายนะนี้มีมหาศาล ความทุกข์ทรมานของเด็กผู้อพยพไม่ได้สิ้นสุดลงพร้อมกับการย้ายถิ่นของพวกเขา มีเด็กเล็กๆ ที่ต้องสูญเสียพ่อแม่ พี่น้อง และเพื่อนๆ และผู้ที่อาจได้พบเห็นการกระทำรุนแรงที่ไม่อาจบรรยายออกมาเป็นคำพูดได้ บางคนต้องแยกจากครอบครัวเป็นเวลานาน พวกเขาพยายามกลับมาอยู่ร่วมกันกับครอบครัวอีกครั้งขณะที่ต้องทนทุกข์กับความเจ็บปวดจากการพลัดพราก นอกจากนี้ยังมีผู้เยาว์ที่เดินทางไปพร้อมกับพ่อแม่ของตน แต่ต้องเผชิญกับสภาพการณ์ที่รุนแรง

ภาคผนวก

ตารางสรุปข้อมูลสำคัญ

ประเด็น	ข้อมูล
คนต่างด้าวที่ทำงานในไทย Q3/2568	4,005,283 คน
การเปลี่ยนแปลง YoY	เพิ่มขึ้น 19.42%
การเปลี่ยนแปลง QoQ	ลดลง 1.46%
ผู้ลี้ภัยจากเมียนมาในพื้นที่พักพิง	80,234 คน
จำนวนพื้นที่พักพิงชั่วคราว	9 แห่ง
ผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยในเขตเมือง	ประมาณ 6,500 คน
ประเทศของผู้ลี้ภัย/ผู้ขอลี้ภัยในเขตเมือง	มากกว่า 46 ประเทศ
บุคคลไร้สัญชาติที่รัฐบาลไทยขึ้นทะเบียน	ประมาณ 599,000 คน

หมายเหตุ: ตัวเลขแต่ละรายการมีช่วงเวลาและนิยามแตกต่างกัน จึงไม่ควรนำมาบวกเข้าด้วยกันเป็นจำนวน “ผู้อพยพทั้งหมด” ของประเทศไทย

หมายเหตุสำหรับการส่งงาน: รายงานนี้ใช้ข้อมูลล่าสุดที่ค้นพบ ณ ปี **พ.ศ. 2569 (2026)** โดยเฉพาะข้อมูล UNHCR เดือนกุมภาพันธ์–สิงหาคม 2569 และข้อมูลกรมการจัดหางานไตรมาส 3 พ.ศ. 2568 ดังนั้นจึงควรระบุ “ช่วงเวลาของข้อมูล” ไว้ในตารางและเชิงอรรถเมื่อนำไปจัดรูปเล่ม

และก่อให้เกิดบาดแผลทางจิตใจ และท้ายที่สุด เราไม่อาจลืมสถานการณ์อันน่าเศร้าของผู้ที่ถูกแยกจากพ่อแม่เนื่องจากการส่งกลับประเทศ

นอกเหนือจากสถานการณ์อันน่าสะพรึงกลัวนี้ ยังมีโศกนาฏกรรมอื่นๆ อีก ได้แก่ การเสียชีวิตระหว่างเส้นทางการโยกย้ายถิ่น การค้ามนุษย์และการแสวงประโยชน์ การเกณฑ์ผู้เยาว์เพื่อใช้ในความขัดแย้งด้วยอาวุธ ความรุนแรงทางเพศ การแต่งงานโดยถูกบังคับ และความโหดร้ายที่พวกเขาต้องประสบหรือได้พบเห็นระหว่างการเดินทาง ศักดิ์ศรีของพวกเขาถูกเหยียบย่ำในหลายรูปแบบที่นับไม่ถ้วน

ในสาส์นสำหรับวันผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัยสากล ปี 2017 ซึ่งอุทิศให้กับหัวข้อ “เด็กผู้อพยพผู้เปราะบาง ผู้ไร้สิทธิและไร้เสียง” สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงเตือนใจว่า เด็กผู้อพยพ “ไร้การปกป้องถึงสามประการ พวกเขาเป็นเด็ก พวกเขาเป็นคนต่างถิ่น และพวกเขาไม่มีหนทางที่จะปกป้องตนเอง” พระองค์ทรงขอให้ทุกคนช่วยเหลือผู้ที่ถูกบังคับให้ดำรงชีวิตอยู่ห่างไกลจากบ้านเกิดด้วยเหตุผลต่าง ๆ และต้องแยกจากครอบครัวของตน

กระนั้น ท่ามกลางความมืดมนมากมายเช่นนี้ แสงสว่างแห่งความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันก็ไม่ได้ขาดหายไป บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถาบันภาคพลเมือง (civil institutions) และชุมชนคาทอลิกในระดับต่างๆ เลือกที่จะไม่เลี่ยงเดินผ่านไปอีกด้านหนึ่งของถนน (เทียบ “คำอุปมาเรื่องชาวสะมาเรียผู้ใจดี” ลก 10:29-37) เรานึกถึงครอบครัวที่เปิดประตูบ้านของตน เพื่อมอบความอบอุ่นของครอบครัวให้แก่เด็กเหล่านี้ นักการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ดูแล ผู้ทำงานอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ ซึ่งในแต่ละวันอุทิศตนเพื่อเยียวยาบาดแผลที่มองไม่เห็นของเด็กเล็กเหล่านี้ ตามเส้นทางการย้ายถิ่นและในเมืองต่าง ๆ ของเรา พวกเขาเป็นประจักษ์พยานผ่านความมุ่งมั่นของตนว่า ความรักสามารถเอาชนะความเฉยเมยได้

แม้เพียงคนเดียวของบรรดาเด็กเหล่านี้

เมื่ออยู่ต่อหน้าความเป็นจริงอันน่าเศร้านี้ ความคิดของข้าพเจ้าหันไปยังพระดำรัสของพระเยซูเจ้าซึ่งท้าทายมโนธรรมของเราอย่างลึกซึ้งว่า “ผู้ใดต้อนรับเด็กเล็กๆ เช่นนี้ในนามของเรา ผู้นั้นต้อนรับเรา” (มธ 18:5) นี่ไม่ใช่เรื่องของจำนวนหรือตัวเลขสถิติ พระวรสารเชื้อเชิญเราไม่ให้คำนวณ เพราะแม้เพียงคนเดียว เด็กทุกคน มนุษย์

ทุกคน ต่างมีศักดิ์ศรีที่ไม่มีที่สิ้นสุด แต่ละคนถูกสร้างขึ้นตามพระฉายาและความคล้ายคลึงของพระเจ้า (เทียบ ปฐก 1:26) แต่ละคนคือการประทับอยู่ขององค์พระผู้เป็นเจ้า ต่อหน้าเด็กผู้อพยพทุกคน เราถูกเรียกร้องให้กระทำกิจการอย่างมนุษย์และอย่างผู้มีความเชื่อ เพื่อให้เราสามารถต้อนรับและพบองค์พระผู้เป็นเจ้าได้ การเรียกร้องนี้ยิ่งเร่งด่วนขึ้นเมื่อพิจารณาจากพระดำรัสอีกประการหนึ่งขององค์พระผู้เป็นเจ้าในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญมัทธิวว่า “เราเป็นแขกแปลกหน้า ท่านก็ต้อนรับ” (มธ 25:35)

น่าเศร้าที่เด็กผู้อพยพถูกละเลยได้ง่ายกว่า เพราะพวกเขาขาดผู้ใหญ่ที่สามารถปกป้องและสนับสนุนพวกเขา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการในประเทศต้นทางของพวกเขา เพื่อขจัดสาเหตุที่บังคับให้พวกเขาต้องหลบหนี ขณะเดียวกันก็เสนอการคุ้มครองและการต้อนรับในประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง เสียงร้องของเด็กที่พลัดถิ่นขึ้นไปถึงพระเจ้าในวันนี้ เช่นเดียวกับเสียงร้องที่ได้ยินในหนังสืออพยพว่า “เราสังเกตเห็นความทุกข์ยากของประชากรของเราในอียิปต์ เราได้ยินเสียงร้องเพราะความทารุณของนายงาน เรารู้ดีถึงความทุกข์ทรมานของเขา เราลงมาช่วยเขาให้พ้น” (อพย 3:7-8) พระเจ้าทรงได้ยินเสียงร้องของพวกเขา และเพื่อให้เกิดการปลดปล่อย พระองค์ทรงเรียกร้องอย่างหนักแน่นต่อมโนธรรมและการกระทำของเราทุกคน เช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงกระทำกับโมเสส เราไม่สามารถอยู่อย่างเฉยเมยและเราไม่ควรชินชากับความทุกข์ทรมานเช่นนี้ได้

ข้อเรียกร้องต่อความรับผิดชอบของทุกคน

แม้เพียงคนเดียวของบรรดาเด็กเหล่านี้เรียกร้องจากเราแต่ละคน ในชีวิตส่วนตัวของเรา ให้เปิดตาและหัวใจของเราเพื่อรับฟังเรื่องราว ความหวาดกลัว และความฝันของเขาอย่างลึกซึ้ง โดยเอาชนะความห่างเหินซึ่งลดทอนบุคคลมนุษย์ลงเป็นเพียงสถิติที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเราโดยตรง นี่คือคำเชื้อเชิญให้ยอมรับศักดิ์ศรีของเด็กแต่ละคน ก่อนที่จะพิจารณาถึงสถานะของการเป็น “ผู้อพยพ” เสียอีก และให้ปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานของเขา ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิต การศึกษา และมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ จิตวิญญาณ ศีลธรรม และสังคม

4. ป้องกันการค้ามนุษย์ - ควรเพิ่มการตรวจสอบนายหน้าและสถานประกอบการ รวมถึงให้ข้อมูลแก่แรงงานเกี่ยวกับสิทธิของตนเองและช่องทางการขอความช่วยเหลือ

5. ส่งเสริมการเข้าถึงบริการพื้นฐาน - ควรพัฒนาการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข การศึกษา และบริการสังคมสำหรับผู้ย้ายถิ่นและครอบครัว โดยเฉพาะเด็กและกลุ่มเปราะบาง

6. ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของผู้ลี้ภัย - นโยบายที่เปิดโอกาสให้ผู้ลี้ภัยสามารถทำงานและสร้างรายได้อย่างถูกต้องสามารถช่วยลดการพึ่งพาความช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพในการดำรงชีวิตได้ โดยในปี 2569 UNHCR รายงานว่าผู้ลี้ภัยจากเมียนมากกว่า 6,000 คนเข้าสู่ตลาดแรงงานภายหลังนโยบายด้านสิทธิการทำงาน

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในระดับพื้นที่ เช่น จังหวัดสมุทรสาคร เชียงใหม่ ตาก ระนอง หรือจังหวัดชายแดน เพื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ของผู้ย้ายถิ่นในแต่ละพื้นที่

นอกจากนี้ ควรมีการสัมภาษณ์แรงงานข้ามชาติ นายจ้าง เจ้าหน้าที่รัฐ และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สะท้อนประสบการณ์จริงของผู้เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

- กรมการจัดหางาน. (2568). *การทำงานของคนต่างด้าว: ไตรมาสที่ 3 ปี 2568*. กระทรวงแรงงาน.
- International Organization for Migration. (2024). *Thailand Migration Report 2024*. IOM Thailand.
- United Nations High Commissioner for Refugees. (2026). *UNHCR in Thailand*. UNHCR Thailand.
- United Nations High Commissioner for Refugees. (2026). *Asylum in Thailand*. UNHCR Thailand.
- United Nations High Commissioner for Refugees. (2026). *One year on, Thailand's decision to grant refugees the right to work is transforming lives and supporting growth*. UNHCR Thailand.

แรงงานข้ามชาติมีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยในหลายสาขา โดยเฉพาะการก่อสร้าง การผลิต เกษตรกรรม ประมง และบริการ การมีแรงงานกลุ่มนี้ช่วยตอบสนองความต้องการแรงงานของภาคธุรกิจและสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ขณะเดียวกัน ประเทศไทยยังเป็นพื้นที่พักพิงของผู้ลี้ภัยจากเมียนมา โดยมีผู้ลี้ภัยประมาณ 80,234 คนในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่ง ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569

ดังนั้น “ผู้อพยพ” ไม่ควรถูกมองว่าเป็นประชากรกลุ่มเดียวกันทั้งหมด เพราะแรงงานข้ามชาติ ผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัย และบุคคลไร้สัญชาติมีสาเหตุการเดินทางและสถานะทางกฎหมายแตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยผลักและปัจจัยดึง กล่าวคือ ความแตกต่างด้านรายได้ โอกาสในการทำงาน และความต้องการแรงงานเป็นปัจจัยดึงที่สำคัญ ขณะที่ความยากจน การว่างงาน และความไม่ปลอดภัยในประเทศต้นทางอาจเป็นปัจจัยผลัก

สำหรับผู้ลี้ภัย ปัจจัยสำคัญแตกต่างออกไป โดยเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งและความปลอดภัยมากกว่าการแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว

การบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องใช้แนวทางที่แตกต่างกันระหว่าง “การจัดการแรงงาน” และ “การคุ้มครองผู้ลี้ภัย” การนำคนทั้งสองกลุ่มมารวมกันอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนทั้งด้านข้อมูลและนโยบาย

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พัฒนาระบบข้อมูลผู้ย้ายถิ่น - ควรพัฒนาฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้เชื่อมโยงกันมากขึ้น และกำหนดนิยามของแต่ละกลุ่มให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการนับประชากรซ้ำซ้อนและช่วยให้การกำหนดนโยบายมีความแม่นยำ

2. ลดความซับซ้อนของระบบการจ้างงาน - ควรปรับปรุงกระบวนการขึ้นทะเบียนและการขอใบอนุญาตทำงานให้มีความสะดวก โปร่งใส และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

3. เพิ่มการคุ้มครองแรงงาน - ควรส่งเสริมให้แรงงานข้ามชาติสามารถเข้าถึงสิทธิแรงงาน การร้องเรียน และบริการด้านกฎหมายได้โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

แม้เพียงคนเดียวของบรรดาเด็กเหล่านี้เรียกร้องจากเรา ในชีวิตของพระศาสนจักร ให้เปลี่ยนการต้อนรับจากแนวคิดนามธรรมให้กลายเป็นการปฏิบัติด้านอภิบาลที่มั่นคง เราไม่สามารถเพียงแค่มอบหมายภารกิจนี้ให้แก่สถาบัน หน่วยงาน องค์กร หรือสมาคมที่มีพระพรพิเศษเฉพาะด้านรับผิดชอบได้ เมื่ออยู่ต่อเบื้องหน้าของเด็กๆ เหล่านี้ซึ่งเราพบเจอทุกวัน ชุมชนคริสตชนในทุกระดับทั้งหมดได้รับการเรียกร้องให้ถือว่าเด็กเหล่านี้เป็นบุตรชายหญิงของตนเอง และเข้าไปมีส่วนร่วมกับเรื่องราวชีวิตจริงของแต่ละคน ควรส่งเสริมชุมชนคริสตชนให้สนับสนุนการบูรณาการของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ และให้คุณค่าแก่พวกเขาในฐานะสมาชิกของครอบครัวพระศาสนจักรอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมเส้นทางใหม่ด้านการศึกษาและจิตวิญญาณ รวมถึงเส้นทางที่ปรับให้เหมาะกับแต่ละบุคคล ซึ่งก้าวข้ามแนวคิดของการช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความจำเป็นอย่างมากถึงการที่จะต้องป้องกันความโดดเดี่ยว การแยกตัว และการถูกปฏิเสธ ซึ่งบ่อยครั้งไม่น้อยส่งผลกระทบต่อลูกหลานของผู้อพยพด้วย และส่งเสริมโอกาสสำหรับการพบปะและการบูรณาการ ซึ่งเยาวชนในท้องถิ่นและเยาวชนผู้อพยพสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันบนเส้นทางแห่งความเคารพซึ่งกันและกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมิตรภาพ

แม้เพียงคนเดียวของบรรดาเด็กเหล่านี้ ภายในบริบทของศาสนาที่หลากหลาย เตือนใจเราว่าความเปราะบางของเยาวชนนั้นไม่มีพรมแดนทางศาสนา และรวมเราเป็นหนึ่งเดียวกันในความรับผิดชอบร่วมกันทั้งด้านมนุษยธรรมและจิตวิญญาณ สิ่งนี้สามารถเป็นพื้นที่อันอุดมสมบูรณ์สำหรับการเสวนาระหว่างศาสนาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผู้มีความเชื่อ โดยอาศัยความรู้สึกที่ก้าวข้ามพ้นข้อจำกัด สามารถร่วมมือกันสร้างเครือข่ายแห่งการคุ้มครอง ชุมชนแห่งความเชื่อได้รับการเรียกร้องให้สร้างพื้นที่ซึ่งเด็กชายและหญิงทุกคนได้รับความเคารพและได้รับการเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่พวกเขาจะถูกชักนำเข้าสู่กระบวนการสุดโต่งโดยกลุ่มหัวรุนแรง ท้ายที่สุด การปกป้องเด็กคนหนึ่งก็คือการพิทักษ์พระฉายาของพระเจ้าซึ่งประทับอยู่ภายในตัวเขาแต่ละคน

แม้เพียงคนเดียวของบรรดาเด็กเหล่านี้ ในบริบทของสถาบันภาคพลเมืองเรียกร้องให้เรายืนยันหลักการเรื่อง “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” อีกครั้ง สถาบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีพันธะที่จะให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกแก่การคุ้มครองและ

ศักดิ์ศรีของเด็กและวัยรุ่นทุกคนเป็นรายบุคคล สิ่งนี้จำเป็นต้องมีการนำมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพมาใช้เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริมให้ครอบครัวได้กลับมาอยู่ร่วมกัน และการป้องกันบาดแผลทางจิตใจที่เกิดจากการพลัดพราก จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนมุมมองอย่างเร่งด่วน กล่าวคือ จุดเน้นของการอภิปรายต้องเปลี่ยนจากการมุ่งเพียง การจัดการการย้ายถิ่น ไปสู่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่และโดยทันที โดยนำมาใช้ซึ่ง “การตอบสนองที่ประสานงานกัน เกื้อหนุนกัน และมีประสิทธิผล ซึ่งสามารถรับประกันการคุ้มครอง การต้อนรับ และโอกาสที่แท้จริงสำหรับการบูรณาการแก่ผู้ที่ย้ายถิ่น” *(สุนทรพจน์ต่อรัฐสภาสเปน, กรุงมาดริด, 8 มิถุนายน ค.ศ. 2026)*

ขอให้เราฝากเด็กผู้อพยพและเด็กผู้ลี้ภัยไว้ในความคุ้มครองเยี่ยงมารดาของพระนางมารีย์พรหมจารีผู้ศักดิ์สิทธิ์ ผู้ทรงร่วมกับนักบุญโยเซฟและพระกุมารเยซูเผชิญกับความโหดร้ายจากการเบียดเบียนของกษัตริย์เฮโรด และความทุกข์จากการลี้ภัยไปยังอียิปต์ (เทียบ มธ 2:13-15) ขอพระนางทรงติดตามพวกเขาในทุกย่างก้าว และโปรดช่วยให้ชุมชนของเราเป็นเครื่องหมายที่มีชีวิตและน่าเชื่อถือของพระวรสาร

ณ นครรัฐวาติกัน
วันที่ 11 สิงหาคม ค.ศ. 2026
ระลึกถึงนักบุญกลาราแห่งอัสซีซี
พระสันตะปาปาเลโอที่ 14



IOM ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการย้ายถิ่นเพื่อทำงานอย่างถูกต้องตามระบบอาจมีความซับซ้อน ใช้เวลา และมีค่าใช้จ่าย ขณะที่ประเทศไทยยังมีทั้งแรงงานในระบบและแรงงานที่อยู่ในสถานการณ์ไม่ปกติ

4.7 ปัญหาของผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัย

ผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยมีความท้าทายที่แตกต่างจากแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะด้านสถานะทางกฎหมาย การเข้าถึงบริการ การศึกษา การทำงาน และความปลอดภัย

UNHCR ระบุว่าการลงทะเบียนกับ UNHCR ไม่ใช่การได้รับวีซ่าหรือสถานะทางกฎหมายของประเทศไทยโดยอัตโนมัติ ดังนั้น ผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยยังจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเมือง

4.8 ผลกระทบต่อประเทศไทย

ด้านเศรษฐกิจ - แรงงานข้ามชาติช่วยเติมเต็มความต้องการแรงงานในภาคส่วนที่ขาดแคลนแรงงาน และช่วยให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจดำเนินต่อเนื่อง

ด้านสังคม - การเพิ่มขึ้นของประชากรย้ายถิ่นทำให้ประเทศไทยต้องจัดระบบด้านสาธารณสุข การศึกษา ที่อยู่อาศัย และบริการสาธารณะให้เหมาะสมกับประชากรที่มีความหลากหลายมากขึ้น

ด้านการบริหารและกฎหมาย - ภาครัฐจำเป็นต้องมีระบบทะเบียนและใบอนุญาตที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งตรวจสอบการจ้างงานและป้องกันการค้ามนุษย์

ด้านมนุษยธรรม - กรณีผู้ลี้ภัยจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการคุ้มครองระหว่างประเทศ ความปลอดภัย และการเข้าถึงบริการพื้นฐาน โดยต้องแยกประเด็นผู้ลี้ภัยออกจากการจัดการแรงงานข้ามชาติ

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทางที่สำคัญของการย้ายถิ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน จำนวนคนต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทยอยู่ในระดับประมาณ 4 ล้านคน โดยข้อมูลไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2568 อยู่ที่ 4,005,283 คน

เกษตรกรรม ขณะที่ยังมีช่องว่างด้านข้อมูลในบางภาคส่วน เช่น การก่อสร้าง การโรงแรม และบริการ

4.4 สถานการณ์ผู้ลี้ภัย

UNHCR ระบุว่า ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569 มีผู้ลี้ภัยจากเมียนมาประมาณ 80,234 คนอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่งบริเวณชายแดนไทย–เมียนมา นอกจากนี้มีผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยในเขตเมืองประมาณ 6,500 คนจากกว่า 46 ประเทศ

สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนว่าประเทศไทยมีบทบาทด้านมนุษยธรรมในภูมิภาคมาเป็นเวลานาน โดย UNHCR ระบุว่าได้ทำงานในประเทศไทยร่วมกับรัฐบาลไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2518

4.5 การเปลี่ยนแปลงด้านสิทธิและการทำงานของผู้ลี้ภัย

ในปี พ.ศ. 2569 มีพัฒนาการด้านการพึ่งพาตนเองของผู้ลี้ภัยจากเมียนมา โดย UNHCR รายงานว่า หลังจากนโยบายให้สิทธิผู้ลี้ภัยที่อยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานสามารถทำงานได้ มีผู้ลี้ภัยมากกว่า 6,000 คนเข้าสู่ตลาดแรงงานภายในหนึ่งปี นอกจากนี้ ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2569 รัฐบาลไทยเริ่มออกบัตรประจำตัว “Myanmar Displaced Persons” ให้แก่ผู้ลี้ภัยกลุ่มดังกล่าว

พัฒนาการดังกล่าวมีความสำคัญต่อการลดการพึ่งพาความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และเปิดโอกาสให้ผู้ลี้ภัยสามารถมีรายได้และมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น

4.6 ปัญหาของแรงงานข้ามชาติ

ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

1. การขาดเอกสารหรือเอกสารไม่สมบูรณ์
2. ความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายในการเข้าสู่ระบบการทำงาน
3. การถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างหรือนายหน้า
4. อุปสรรคด้านภาษา
5. การเข้าถึงบริการสาธารณสุขและสวัสดิการ
6. ความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์
7. ความไม่มั่นคงของสถานะการพำนักและการทำงาน

บทภาวนาของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส เนื่องในวันผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัยสากล

ข้าแต่พระเจ้า โปรดให้ข้าพเจ้าเปี่ยมไปด้วยความหวัง
เพื่อที่ใดที่ถูกบดบังด้วยความมืด
ความสว่างของพระองค์จะได้ฉายแสง

เพื่อที่ใดที่มีความท้อแท้
ความมั่นใจในอนาคตจะได้ก่อเกิดขึ้นใหม่

ข้าแต่พระเจ้า โปรดให้พวกเราเป็นเครื่องมือแห่งความยุติธรรมของพระองค์

เพื่อที่ใดที่มีผู้ถูกกีดกันออกไป
ภราดรภาพจะได้เจริญเติบโตขึ้น

และเพื่อที่ใดที่มีความโลภ
ขอให้จิตตารมณ์แห่งการแบ่งปันจะได้เจริญงอกงามขึ้น

ข้าแต่พระเจ้า โปรดให้พวกเราเป็นผู้สร้างพระอาณาจักรของพระองค์
พร้อมกับผู้อพยพย้ายถิ่นฐานและกับทุกคนที่มีชีวิตอยู่ตามชายขอบสังคม

ข้าแต่พระเจ้า โปรดให้พวกเราเรียนรู้ว่า
การดำเนินชีวิตด้วยกันฉันพี่ฉันน้องเช่นนี้ ช่างสวยงามเสียนี่กระไร

✠ อาแมน

World Day of Migrants and Refugees
27·IX·2026
“Even just one of these children”

งานอภิบาลสำหรับผู้ย้ายถิ่นและแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

Pastoral Ministry for Migrants and Migrant Workers in Thailand

งานอภิบาลสำหรับผู้ย้ายถิ่นและแรงงานข้ามชาติ เป็นพันธกิจของพระศาสนจักรคาทอลิกที่มุ่งดูแลชีวิตฝ่ายจิตใจ ความเชื่อ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และคุณภาพชีวิตของผู้ที่ต้องเดินทางจากถิ่นฐานเดิมมาทำงานหรือดำรงชีวิตในประเทศไทย โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเมียนมา กัมพูชา ลาว และประเทศอื่น ๆ รวมถึงครอบครัวและบุตรหลานของพวกเขา

หัวใจสำคัญของงานนี้คือ การต้อนรับ การรับฟัง การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการอยู่เคียงข้างผู้ย้ายถิ่นโดยไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้ทุกคนสามารถดำเนินชีวิตด้วยความหวัง มีส่วนร่วมในชุมชน และเข้าถึงการดูแลด้านจิตวิญญาณและความช่วยเหลือที่จำเป็น

1. ความหมายและความสำคัญของงานอภิบาล



งานอภิบาลไม่ใช่เพียงการจัดพิธีกรรมทางศาสนา แต่เป็นการดูแลมนุษย์อย่างรอบด้าน ทั้งด้านจิตใจ สังคม ครอบครัว และความเป็นอยู่ โดยยึดหลักคำสอนของพระเยซูคริสตเจ้าเรื่องความรักต่อเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะผู้ยากไร้และผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง

สำหรับแรงงานข้ามชาติ งานอภิบาลมีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะหลายคนต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น

- ความห่างไกลจากครอบครัวและบ้านเกิด
- อุปสรรคด้านภาษาและวัฒนธรรม
- ความไม่มั่นคงในการทำงานและรายได้
- การเข้าไม่ถึงบริการสาธารณสุขหรือความช่วยเหลือทางสังคม
- ความเสี่ยงต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบ การเลือกปฏิบัติ หรือการค้ามนุษย์
- ความต้องการรับศีลศักดิ์สิทธิ์ เข้าร่วมพิธีมิสซา และมีชุมชนความเชื่อที่เข้าใจภาษาและวัฒนธรรมของตน

ข้อมูลกรมการจัดหางานพบว่า จำนวนคนต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยในไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2568 มีจำนวนประมาณ 4,005,283 คน

ช่วงเวลา	จำนวนคนต่างด้าวที่ทำงาน
ไตรมาส 4/2567	3,350,673 คน
ไตรมาส 1/2568	3,391,217 คน
ไตรมาส 2/2568	4,064,810 คน
ไตรมาส 3/2568	4,005,283 คน

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแรงงานต่างชาติมีจำนวนในระดับหลายล้านคน และเป็นองค์ประกอบสำคัญของตลาดแรงงานไทย

4.2 ประเทศต้นทางของแรงงาน

แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่เดินทางมาจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะเมียนมา กัมพูชา และลาว สาเหตุสำคัญคือความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ เครือข่ายของแรงงาน และความต้องการแรงงานในประเทศไทย

แรงงานจากประเทศเมียนมามีจำนวนสูงเป็นพิเศษเมื่อพิจารณาจากทั้งแรงงานที่เข้ามาทำงานและประชากรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศต้นทาง

4.3 ภาคเศรษฐกิจที่พึ่งพาแรงงานข้ามชาติ

แรงงานข้ามชาติมีบทบาทในหลายภาคส่วน ได้แก่

ภาคเศรษฐกิจ	ตัวอย่างงาน
ก่อสร้าง	กรรมกร ช่าง และงานสนับสนุน
เกษตรกรรม	เพาะปลูก เก็บเกี่ยว เลี้ยงสัตว์
การผลิต	โรงงานและการแปรรูป
ประมง	ประมงและกิจการต่อเนื่อง
บริการ	ร้านอาหาร โรงแรม และบริการทั่วไป
งานบ้าน	ทำความสะอาด ดูแลบ้าน และดูแลสมาชิกครอบครัว

IOM ระบุว่าการจ้างงานแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยเกี่ยวข้องกับหลายอุตสาหกรรม เช่น เครื่องนุ่งห่ม ยางพารา การแปรรูปอาหารทะเล และภาค

3. องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM)
4. สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR)
5. เอกสารและรายงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

3.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

- จำนวนแรงงานต่างชาติ
- ประเทศต้นทาง
- ประเภทและสถานะของแรงงาน
- สถานการณ์ผู้ลี้ภัย
- สาเหตุของการย้ายถิ่น
- ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม
- ปัญหาและความท้าทาย
- นโยบายและแนวทางการบริหารจัดการ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณนำเสนอในรูปแบบตัวเลข ตาราง และการเปรียบเทียบ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่ออธิบายสาเหตุ ปัญหา ผลกระทบ และแนวทางการจัดการ

3.5 ข้อจำกัดของการศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ย้ายถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และแต่ละหน่วยงานใช้คำจำกัดความและวิธีการนับประชากรแตกต่างกัน ดังนั้น ตัวเลขแรงงานต่างชาติ ผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัย และบุคคลไร้สัญชาติไม่ควรนำมารวมกันโดยตรง

ตัวอย่างเช่น ตัวเลข 4,005,283 คนของกรมการจัดหางานหมายถึง **คนต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทย** ในไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2568 ไม่ใช่จำนวนผู้อพยพทั้งหมดในประเทศไทย

บทที่ 4 ผลการศึกษาและการวิเคราะห์

4.1 สถานการณ์แรงงานต่างชาติในประเทศไทย

ดังนั้น พระศาสนจักรจึงมีบทบาททั้งในการหล่อเลี้ยงความเชื่อ การส่งเสริมความยุติธรรม และการสร้างเครือข่ายความช่วยเหลือที่เข้าถึงผู้ย้ายถิ่นได้จริง

2. วัตถุประสงค์ของงานอภิบาลสำหรับผู้ย้ายถิ่น

งานอภิบาลควรมีวัตถุประสงค์หลัก 6 ประการ ได้แก่

1. ด้านความเชื่อและจิตวิญญาณ - จัดพิธีมิสซา การภาวนา การสอนคำสอน และการเตรียมรับศีลศักดิ์สิทธิ์ โดยคำนึงถึงภาษาและวัฒนธรรมของผู้ย้ายถิ่น
2. ด้านการดูแลจิตใจ - รับฟังความทุกข์ ความโดดเดี่ยว ความกังวล และปัญหาครอบครัว พร้อมส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเมื่อจำเป็น
3. ด้านสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรี - ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิแรงงาน การป้องกันการเอารัดเอาเปรียบ และช่องทางขอความช่วยเหลือ



4. ด้านสังคมและมนุษยธรรม - ช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบาก เช่น ผู้เจ็บป่วย ผู้ตกงาน ผู้ประสบภัย และครอบครัวที่ขาดแคลน
5. ด้านครอบครัวและเด็ก - สนับสนุนการศึกษา การดูแลเด็ก การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว และการคุ้มครองผู้เปราะบาง
6. ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน - ส่งเสริมให้ผู้ย้ายถิ่นมีส่วนร่วมในชุมชนพระศาสนจักรและสังคมไทยอย่างมีศักดิ์ศรี

3. รูปแบบการดำเนินงานอภิบาลในประเทศไทย



3.1 งานอภิบาลด้านพิธีกรรมและความเชื่อ

จัดพิธีมิสซาและกิจกรรมทางศาสนาในภาษาที่ผู้ย้ายถิ่นเข้าใจ จัดกลุ่มภาวนา สอนคำสอน และสร้างชุมชนคริสตชนที่เปิดรับผู้คนจากหลากหลายประเทศ



3.2 งานอภิบาลด้านสังคมและมนุษยธรรม

เยี่ยมเยียนผู้ป่วยและครอบครัวที่เดือดร้อน จัดหาอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค และประสานงานกับหน่วยงานช่วยเหลือ โดยให้ความสำคัญกับผู้ที่เข้าไม่ถึงบริการพื้นฐาน

3.3 งานพัฒนาคุณภาพชีวิต



สนับสนุนการเรียนภาษาไทย การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ ความปลอดภัยในการทำงาน สิทธิแรงงาน และการเข้าถึงบริการของรัฐ ตัวอย่างจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) แสดงให้เห็นว่าการเรียนภาษาไทยช่วยให้แรงงานสื่อสารกับนายจ้างและเข้าถึงบริการสุขภาพได้สะดวกขึ้น

3.4 งานเยี่ยมเยียนและการสร้างเครือข่าย

ส่งทีมอภิบาลไปเยี่ยมชุมชนแรงงาน หอพัก โรงงาน และพื้นที่ที่มีผู้ย้ายถิ่นอาศัยอยู่ พร้อมประสานงานกับวัดคาทอลิก องค์กรพัฒนาเอกชน โรงพยาบาล และหน่วยงานภาครัฐ

4. บทบาทของพระศาสนจักรคาทอลิกและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

การอภิบาลผู้ย้ายถิ่นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ใช่ภารกิจของพระสงฆ์หรือวัดเพียงลำพัง

หน่วยงานหรือบุคลากร	บทบาทที่สำคัญ
สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทยและสังฆมณฑล	กำหนดแนวทางอภิบาล สนับสนุนบุคลากร และประสานงานระดับพระศาสนจักร
วัดและชุมชนคริสตชน	จัดพิธีกรรม เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา และสร้างพื้นที่ปลอดภัย
พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส	ดูแลด้านจิตวิญญาณ รับฟังปัญหา และจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน

ปัจจัยดึง ได้แก่

- การมีงานทำ
- รายได้ที่สูงกว่า
- ความต้องการแรงงาน
- ความปลอดภัย
- โอกาสทางการศึกษา
- การมีครอบครัวหรือเครือข่ายในประเทศปลายทาง

ประเทศไทยมีทั้งปัจจัยดึงทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ

2.5 งานศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

IOM ได้จัดทำ *Thailand Migration Report 2024* ซึ่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายถิ่นในประเทศไทย รวมถึงแรงงานข้ามชาติ สิทธิแรงงาน การสรรหาแรงงาน และสถานการณ์การจ้างงาน โดยรายงานชี้ว่าระบบการย้ายถิ่นเพื่อทำงานมีความซับซ้อนและมีต้นทุนทั้งด้านเวลาและค่าใช้จ่าย

ด้านผู้ลี้ภัย UNHCR รายงานว่า ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569 ประเทศไทยมีผู้ลี้ภัยจากเมียนมา 80,234 คนในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่ง และมีผู้ลี้ภัยกับผู้ขอลี้ภัยในเขตเมืองประมาณ 6,500 คนจากกว่า 46 ประเทศ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 รูปแบบการศึกษา

รายงานฉบับนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานสถิติ และข้อมูลออนไลน์จากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ

3.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลหลักประกอบด้วย

1. กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน
2. กระทรวงแรงงาน

สาเหตุของการย้ายถิ่นมีทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว การศึกษา ความปลอดภัย และปัจจัยทางการเมือง

2.2 แรงงานข้ามชาติ

แรงงานข้ามชาติหมายถึงบุคคลที่เดินทางออกจากประเทศต้นทางมายังอีกประเทศหนึ่งเพื่อประกอบอาชีพ โดยในประเทศไทยแรงงานกลุ่มใหญ่เดินทางมาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมา กัมพูชา และลาว

แรงงานข้ามชาติในประเทศไทยสามารถเข้าสู่ระบบการทำงานได้หลายช่องทาง เช่น การนำเข้าตามระบบ MOU การขึ้นทะเบียนตามมาตรการของรัฐบาล และประเภทอื่น ๆ ตามกฎหมายและนโยบายที่กำหนด

2.3 ผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัย

ผู้ลี้ภัยแตกต่างจากแรงงานข้ามชาติในด้านเหตุผลของการเดินทาง ผู้ลี้ภัยคือบุคคลที่ต้องออกจากประเทศของตนเนื่องจากความกลัวต่อการประหัตประหารหรือความไม่ปลอดภัย และไม่สามารถหรือไม่ประสงค์ที่จะกลับไปรับการคุ้มครองจากประเทศต้นทาง

ส่วนผู้ขอลี้ภัยคือบุคคลที่ร้องขอการคุ้มครองระหว่างประเทศ แต่ยังอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาสถานะ

ในประเทศไทย UNHCR ระบุว่าการลงทะเบียนกับ UNHCR ไม่ได้ทำให้บุคคลได้รับสถานะทางกฎหมายในประเทศไทยโดยอัตโนมัติ และบัตร UNHCR ไม่ใช่วีซ่าหรือใบอนุญาตพำนักของประเทศไทย

2.4 แนวคิดปัจจัยผลักและปัจจัยดึง

การย้ายถิ่นสามารถอธิบายด้วยแนวคิด “ปัจจัยผลัก–ปัจจัยดึง”

ปัจจัยผลัก ได้แก่

- การว่างงาน
- รายได้ต่ำ
- ความยากจน
- ความขัดแย้ง
- ความไม่ปลอดภัย
- ภัยพิบัติหรือปัญหาสิ่งแวดล้อม

องค์กรคาทอลิกด้านสังคมและมนุษยธรรม	สนับสนุนความช่วยเหลือฉุกเฉิน การคุ้มครองผู้เปราะบาง และการส่งต่อบริการ
อาสาสมัครจากชุมชนแรงงาน	ช่วยสื่อสาร แปลภาษา สำรวจความต้องการ และเชื่อมโยงแรงงานกับชุมชน
หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคม	ให้คำแนะนำด้านแรงงาน กฎหมาย สุขภาพ และการคุ้มครองทางสังคม

สำหรับประเทศไทย องค์กรอย่างมูลนิธิโคเออร์ (COERR) สามารถเป็นเครือข่ายความร่วมมือด้านมนุษยธรรมได้ โดยเฉพาะเมื่อมีผู้ย้ายถิ่นหรือครอบครัวเปราะบางที่ต้องการความช่วยเหลือ อย่างไรก็ตาม ควรประสานงานให้ชัดเจนว่าแต่ละองค์กรรับผิดชอบงานด้านใด เพื่อไม่ให้ภารกิจอภิบาลซ้ำซ้อนกับบริการเฉพาะทาง

5. ปัญหาและความท้าทาย

งานอภิบาลผู้ย้ายถิ่นในประเทศไทยเผชิญความท้าทายหลายประการ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในรายงานด้านการย้ายถิ่นและการคุ้มครองทางสังคมของ ILO และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM)

- อุปสรรคด้านภาษา: ผู้ย้ายถิ่นบางคนไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เพียงพอ
- เวลาทำงานไม่แน่นอน: การทำงานเป็นกะและวันหยุดไม่ตรงกับเวลาพิธีกรรม ทำให้เข้าร่วมกิจกรรมของวัดได้ยาก
- ข้อจำกัดด้านเอกสารและสิทธิ: สถานะการเข้าเมืองและการทำงานอาจมีผลต่อการเข้าถึงบริการบางประเภท
- ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ: รายได้ไม่เพียงพอ ภาระหนี้สิน และค่าใช้จ่ายในการส่งเงินกลับบ้าน
- ความแตกต่างทางวัฒนธรรม: ภาษา ประเพณี และรูปแบบการปฏิบัติศาสนาแตกต่างกัน
- การขาดแคลนอาสาสมัคร: บางพื้นที่ไม่มีผู้ทำงานอภิบาลที่สื่อสารภาษาของแรงงานได้โดยตรง
- การคุ้มครองผู้เปราะบาง: ต้องมีมาตรการป้องกันการแสวงหาประโยชน์ การล่วงละเมิด และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็น

6. แนวทางพัฒนางานอภิบาลให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอสำหรับการพัฒนางานอภิบาลในประเทศไทยมีดังนี้

1. จัดตั้งทีมอภิบาลหลายภาษา โดยมีพระสงฆ์ นักบวช ฆราวาส และอาสาสมัครที่สื่อสารภาษาเมียนมา ลาว กัมพูชา หรือภาษาอื่นที่จำเป็น
2. สร้างเครือข่ายอาสาสมัครในชุมชนแรงงาน เพื่อให้มีผู้ประสานงานที่แรงงานเข้าถึงได้จริง ไม่ต้องรอให้เกิดวิกฤตก่อนจึงขอความช่วยเหลือ
3. จัดกิจกรรมให้เหมาะกับเวลาทำงาน เช่น พิธีมิสซาในวันหยุด การเยี่ยมเยียนช่วงเย็น และช่องทางปรึกษาปัญหาที่เป็นความลับ
4. เชื่อมโยงงานอภิบาลกับงานสังคมสงเคราะห์ โดยจัดระบบส่งต่อไปยังหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย สุขภาพ ที่พักพิง และการคุ้มครองแรงงาน
5. อบรมผู้ทำงานอภิบาล ในเรื่องการรับฟังอย่างเข้าใจ การปฐมพยาบาลทางใจ การคุ้มครองเด็กและผู้เปราะบาง ตลอดจนการรักษาความลับ
6. ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยสำรวจความต้องการของผู้ย้ายถิ่นและเปิดโอกาสให้พวกเขาร่วมออกแบบกิจกรรมของตนเอง

7. กรอบการดำเนินโครงการอภิบาลผู้ย้ายถิ่น ระยะเวลา 1 ปี

ระยะดำเนินงาน	กิจกรรมหลัก	ผลที่คาดหวัง
เดือนที่ 1–3	สำรวจชุมชนแรงงานและความต้องการ จัดทำฐานข้อมูลเครือข่าย	ทราบพื้นที่เป้าหมายและปัญหาที่แท้จริง
เดือนที่ 4–6	อบรมอาสาสมัคร จัดกิจกรรมอภิบาลและเยี่ยมเยียน	มีทีมงานและช่องทางช่วยเหลือที่เข้าถึงได้
เดือนที่ 7–9	จัดกิจกรรมด้านสุขภาพ สิทธิแรงงาน ครอบครัว และความเชื่อ	ผู้ย้ายถิ่นเข้าถึงข้อมูลและความช่วยเหลือมากขึ้น
เดือนที่ 10–12	ประเมินผล รับฟังความคิดเห็น และวางแผนปีถัดไป	มีข้อมูลสำหรับปรับปรุงงานอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดอาจประกอบด้วยจำนวนชุมชนที่เข้าถึง จำนวนอาสาสมัครที่ผ่านการอบรม จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวนกรณีที่ได้รับการช่วยเหลือหรือส่งต่อ และ

5. เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารจัดการผู้อพยพและแรงงานข้ามชาติอย่างเหมาะสม

1.3 คำถามการศึกษา

1. สถานการณ์ผู้อพยพและแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยใดเป็นสาเหตุสำคัญของการย้ายถิ่นเข้ามาประเทศไทย
3. แรงงานข้ามชาติมีบทบาทต่อเศรษฐกิจไทยอย่างไร
4. ปัญหาสำคัญของผู้ย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัยในประเทศไทยมีอะไรบ้าง
5. ภาครัฐควรมีแนวทางในการบริหารจัดการอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นสถานการณ์ผู้ย้ายถิ่นในประเทศไทย โดยครอบคลุม 2 กลุ่มสำคัญ ได้แก่

- แรงงานข้ามชาติหรือคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย
- ผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

ข้อมูลเน้นช่วงปี พ.ศ. 2567–2569 ตามที่มีข้อมูลเผยแพร่และตรวจสอบได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การย้ายถิ่นในประเทศไทย
2. เข้าใจบทบาทของแรงงานข้ามชาติต่อเศรษฐกิจไทย
3. เข้าใจปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารจัดการการย้ายถิ่น
4. สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการเรียน การวิจัย หรือการกำหนดแนวทางด้านสังคมและแรงงาน

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของการย้ายถิ่น

การย้ายถิ่น หมายถึง การเคลื่อนย้ายของบุคคลจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง โดยอาจเป็นการย้ายภายในประเทศหรือการย้ายข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ

ประชากรเข้ามาเพื่อทำงาน ศึกษา ติดตามครอบครัว หรือแสวงหาความปลอดภัยจากสถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศต้นทาง

ในด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีความต้องการแรงงานในหลายสาขา เช่น การก่อสร้าง การผลิต เกษตรกรรม ประมง โรงแรม ร้านอาหาร และงานบริการ ส่งผลให้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รายงาน *Thailand Migration Report 2024* ของ IOM ระบุว่าการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในประเทศไทยมีทั้งช่องทางปกติ เช่น ระบบบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาล (MOU) และช่องทางตามมาตรการหรือมติคณะรัฐมนตรี ขณะเดียวกันยังมีแรงงานที่อยู่ในสถานการณ์ไม่ปกติหรือไม่มีเอกสารครบถ้วน

ข้อมูลของกรมการจัดหางานแสดงให้เห็นถึงขนาดของแรงงานต่างชาติในประเทศไทย โดยในไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2568 มีคนต่างด้าวทำงานประมาณ 4.01 ล้านคน Department of Employment ตัวเลขดังกล่าวสะท้อนว่าแรงงานต่างชาติมีความสำคัญต่อตลาดแรงงานไทยอย่างมาก

ในขณะเดียวกัน การย้ายถิ่นไม่ได้มีเฉพาะเหตุผลทางเศรษฐกิจ ผู้ลี้ภัยจากเมียนมาจำนวนมากเข้ามาพักพิงบริเวณชายแดนไทย–เมียนมาเนื่องจากสถานการณ์ความขัดแย้งและความไม่ปลอดภัยในประเทศต้นทาง ปัจจุบัน UNHCR รายงานว่ามีผู้ลี้ภัยจากเมียนมาประมาณ 80,234 คนในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่ง

ดังนั้น การศึกษาสถานการณ์ผู้อพยพและแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยจึงมีความสำคัญ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการกำหนดนโยบายของภาครัฐ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และลักษณะของผู้อพยพและแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายถิ่นมายังประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาบทบาทของแรงงานข้ามชาติต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย
4. เพื่อศึกษาปัญหาและความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่น

ความพึงพอใจของผู้ย้ายถิ่น โดยควรเก็บข้อมูลเท่าที่จำเป็นและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้รับบริการ

8. หลักพระคัมภีร์ที่สนับสนุนงานอภิบาล

พระคัมภีร์ให้แนวทางสำคัญสำหรับการต้อนรับและดูแลผู้ย้ายถิ่น ได้แก่

- มัทธิว 25:35 “เราเป็นแขกแปลกหน้า ท่านก็ต้อนรับเรา” เป็นแนวทางให้คริสตชนมองเห็นพระคริสตเจ้าในผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ
- เลวีนิติ 19:33–34 สอนให้ปฏิบัติต่อคนต่างถิ่นที่อาศัยอยู่ท่ามกลางประชากรด้วยความรักเช่นเดียวกับตนเอง
- ฮีบรู 13:2 เชื้อเชิญให้ต้อนรับแขกแปลกหน้า
- ลูกา 10:25–37 อุปมาเรื่องชาวสะมาเรียผู้ใจดี แสดงให้เห็นความรักต่อเพื่อนมนุษย์ผ่านการลงมือช่วยเหลือ

หลักพระคัมภีร์เหล่านี้ช่วยย้ำว่า งานอภิบาลไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะผู้ที่เป็นสมาชิกของชุมชนคริสตชน แต่ควรเปิดรับทุกคนที่ต้องการความช่วยเหลือ

9. บทสรุป

งานอภิบาลสำหรับผู้ย้ายถิ่นและแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย เป็นพันธกิจที่เชื่อมโยงการประกาศพระวรสารกับการรับใช้เพื่อนมนุษย์ พระศาสนจักรมีหน้าที่ทั้งหล่อเลี้ยงความเชื่อ รับฟังความทุกข์ ส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้ผู้ย้ายถิ่นสามารถดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัยและมีความหวัง

ความสำเร็จของงานอภิบาลไม่ได้วัดจากจำนวนกิจกรรมทางศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่ยังวัดจากการที่ผู้ย้ายถิ่นรู้สึกว่าได้รับการต้อนรับ ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือ และมีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิงสำหรับศึกษาต่อ

1. International Labour Organization (ILO) - Thailand Migration Report 2024. อ่านรายงาน
2. ILO - Empowering Migrant Workers: Lessons Learned from ILO Migrant Worker Resource Centres in the ASEAN Region (2025). อ่านเอกสาร
3. International Organization for Migration (IOM) - Thailand Social Protection Diagnostic Review: Social Protection for Migrant Workers and Their Families in Thailand. อ่านเอกสาร
4. สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย - เว็บไซต์อย่างเป็นทางการ



บทคัดย่อ

รายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ผู้อพยพ ผู้ย้ายถิ่น และแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย รวมถึงศึกษาสาเหตุของการย้ายถิ่น บทบาททางเศรษฐกิจ ปัญหาและความท้าทาย ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการของภาครัฐ โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและข้อมูลสถิติจากหน่วยงานภาครัฐและองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) และสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR)

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทางที่สำคัญของผู้ย้ายถิ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเมียนมา กัมพูชา และลาว ข้อมูลกรมการจัดหางานระบุว่า ในไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2568 ประเทศไทยมีคนต่างด้าวที่ทำงานอยู่ประมาณ 4,005,283 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.42 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน แม้จะลดลงร้อยละ 1.46 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า

นอกจากแรงงานข้ามชาติแล้ว ประเทศไทยยังเป็นพื้นที่พักพิงของผู้ลี้ภัยจากเมียนมา โดย UNHCR ระบุว่า ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569 มีผู้ลี้ภัยจากเมียนมาประมาณ 80,234 คนในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่งตามแนวชายแดนไทย–เมียนมา และมีผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยในเขตเมืองประมาณ 6,500 คนจากกว่า 46 ประเทศ

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การย้ายถิ่นมีทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม มนุษยธรรม และกฎหมาย แรงงานข้ามชาติมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนตลาดแรงงานไทย ขณะที่ผู้ลี้ภัยจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองและการเข้าถึงบริการพื้นฐานอย่างเหมาะสม ดังนั้น การบริหารจัดการการย้ายถิ่นควรดำเนินควบคู่กันทั้งด้านการจัดระเบียบแรงงาน การคุ้มครองสิทธิ การป้องกันการค้ามนุษย์ และการสร้างระบบที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การย้ายถิ่นของประชากรเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในหลายภูมิภาคทั่วโลก ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสำคัญ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีการเคลื่อนย้าย